

# EN RWUS

## gaven voor het

g volgt ons vol-  
er bezuiniging op  
dat hier en daar  
gevaar komt.  
zied daarom ook  
elling ontvangen  
de aandacht van

te moeten geven  
om alle gehuwd  
r staan we eigen  
an. Waar er zou  
chen, om aan he  
te maatregel kun  
eres, wanneer a  
dn te geven.  
n onderwijzer te  
ien, spreekt de  
moet eerst in d  
Overleg worden  
orting die verde  
e algemeene kon  
ng niet voor ha  
n.  
imelijke oefening  
wordt uitgesteld

orstiel van ophel-  
wel, dat een milt  
n en meent, dat  
den en van de S  
g in aanmerking  
rd. Hier zal we  
wetsontwerp. Va  
n in de ophe

zijn gesticht en  
volk hebben ge  
u zullen de kin  
n, naar de Open  
erkregen bezuin-  
n opgeslokt door  
an de blijvende

van onderwijzen  
maar stelt voor-  
tal worden stop-  
ve ook weer een  
n van alle regu-  
het Staatsexamen

ite pensionering  
is anders geen  
loet vreemd aan  
rdi gehandhaaf-  
der, waarop haar  
er niet wordt in  
t valt inderdaad  
erkregen rechten  
t ontslag nemes  
teeft niemand k

onze Regeering  
voor een moe-  
sommige punten  
gelijk. Het onder-  
t. Het raakt de  
te de Heere H  
ichen moeilijk

G. MEIMA.

# DUWII

ike Dr K. Sietsma-  
azuin" volgend in

19 November 1933

Uw blad voor het

en, toen sommige  
toe te passen op  
t, tevens leden de  
teente mij vragen  
in een kerkeraad  
nureerd N.S.B.-er  
om dezen te ont-  
aatschap dier be-  
verklaring hebben  
om voorloopig aan  
id gedoopt te krij-  
sigerd kon worden  
s kon dienste  
in een cos

dezen broeder

aan anderen, maar tevens, dat ik dit geval niet be-  
oordeelen kon, doch dat uiteraard de censuur m.i.  
noot kan beginnen bij het kind, en, dat, naar mijn  
oordeel, iemand niet kan worden gecensureerd, om-  
dat hij lid eener bepaalde beweging is, maar alleen  
om een concrete zonde<sup>2)</sup>.

Dat in een geval, waarin iemand niet aanstonds  
kan worden overtuigd van de onverenigbaarheid van  
zijn lidmaatschap der Gereformeerde Kerk en dat  
van de N.S.B., en de kerkeraad overigens de censuur  
niet toepasselijk acht, wel een verklaring kan worden  
gevraagd en gegeven, maar dat die dan scherper zou  
moeten worden gesteld, ongeveer als volgt (volgde  
ongeveer de bekende verklaring). Ik voegde er aan  
toe, dat zoo iemand m.i. onmogelijk N.S.B.-er zou  
kunnen zijn, maar dat dit toch moest kunnen worden  
verklaard.

Al spoedig bleek mij, dat met deze „verklaring“  
gewerkt werd, onder het noemen van mijn naam, in  
een geheel andere richting dan de bedoeling was, n.l.  
telkens, wanneer een kerkeraad een N.S.B.-er ver-  
maande, en zelfs, om Gereformeerden tot het lidmaat-  
schap van de N.S.B. te bewegen. Er werd dan de  
indruk gewekt, alsof ik de combinatie niet verwerpt  
achtte, en alsof ik van oordeel was, dat zulke  
leden ongemoeid moesten worden gelaten.

Zoo veel mij gevraagd werd en zooveel ik kon, heb  
ik dit recht gezet, en ook den bewusten persoon meer-  
malen aangespoord dit na te laten. Hij verklaarde zich  
persoonlijk onschuldig; maar het misbruik bleef.

Nu Prof. Schilder in „De Reformatie“ den inhoud  
van brieven over deze zaak publiceerde, zonder mij  
te vragen naar den juistten stand van zaken, heb ik  
Z.H.G. geschreven en bericht ik dit aan Uw blad,  
opdat

niemand meer er naar rade, wie deze Geref. predi-  
kant is; en niemand denke, dat er eenige Geref. predi-  
kant is, die sympathie koestert voor de N.S.B.; en  
niemand onder Uw lezers een oogenblik aanzele ten  
opzichte van de N.S.B. onder de suggestie, alsof ik,  
in onderscheiding van anderen, hem niet ernstig zou  
vermanen om geen gemeenschap te hebben met deze  
beweging.

U hartelijk dankend voor de plaatsruimte,  
Met de meeste hoogachting,  
Uw dw.,  
K. SIETSMAN,

Geref. Pred. Amsterdam-Zuid.

Ik voegde daaraan dit toe:

Schrift: Prof. Honig was zoo vriendelijk, hij  
schrijven van 21 November mij de gelegenheid te geven,  
bovenstaand, op 20 Nov. door Prof. Honig ontvangen  
ingezonden stuk, van een onderschrift te voorzien. Ons  
vorig nummer kon dus aan Dr S.'s artikel geen plaats  
meer geven, want „De Bazuin“ wordt op Donderdag  
afgedrukt, en de copie wordt op Woensdagmorgen ge-  
haald. Ik kreeg het stuk pas onder de oogen, toen „De  
Bazuin“ reeds gedrukt werd.

Dr Sietsma heeft ook mij persoonlijk van te voren  
over de zaak geschreven. Dat was op 12 November. In  
den brief stond, dat hij „op het oogenblik“ zich niet  
„in de discussie“ wilde „mengen“. Tevens,  
dat hij mijn in „De Reformatie“ en „Bazuin“ gepubli-  
ceerde mededeelingen inzake wat van de zijde van  
N.S.B.-instanties en N.S.B.-leden, officieel dus en offici-  
eels, aan de kerkeraden en ambtsdragers en belang-  
stellenden over een door Dr Sietsma geconcepioneerde en  
aan kerkeraden door N.S.B.-ers over te leggen „verkla-  
ring“ zwart op wit geschreven wordt, beschouwde „als  
een ingeleide vraag“, waarop deze brief van 12 No-  
vember mij antwoord gaf, „opdat ik ingelicht  
zou zijn“. Daarop schreef ik d.d. 13 November Dr  
Sietsma een brief, waarin ik hem mededeelde, dat ik  
zijn uitlatingen, bovenbedoeld („informatie van mij“,  
„zich niet in de discussie willen „mengen““) door mij  
werden opgevat als een verbod om den inhoud van zijn  
brief publiek te maken. Ik voegde er aan toe: „mocht  
ik mij daarin vergissen, dan wilt U dat  
wel even zeggen, anders zal ik aannemen, dat U  
mij niet het recht geeft deze mededeelingen te publi-  
ceeren“.

Daarop antwoordde Dr Sietsma mij onder dagteek-  
ing van 18 November, dat zijn bedoeling juist was  
gewest, dat ik mijn mededeelingen zou kunnen aan-  
vullen met hetgeen hij mij geschreven had; dat hij het  
gaarne aan mij overliet, hoe ik het wilde doen, en of  
ik het wilde doen, en dat de uitdrukking: „ik neem aan  
de discussie geen deel“, bedoelde, „dat er wel veel meer  
te zeggen valt, maar ik heb geen orgaan en ik  
heb het land aan ingezonden stukken“. Uit dezen brief leidde ik af, dat Dr Sietsma zich met  
mij in verhouding stelde, opdat ik zijn mededeelingen  
zou doorgeven, dat hij „zijn orgaan“ (Kerkbode Amster-  
dam-Zuid) niet ervoor gebruiken wilde, en niet in  
andere bladen zelf wilde schrijven. Op zichzelf was er  
natuurlijk niet het minste bezwaar tegen, Dr Sietsma's  
nadere verklaring toe te geven. En ik had reeds in den  
zin, in „De Reformatie“ van die week een publicatie  
te doen, die dan verder in „De Bazuin“ kon verwerkt  
worden, toen ik tot mijn verwondering bemerkte, dat  
dezelfde Dr Sietsma, die op 18 November het land aan  
ingezonden stukken had, op 19 November er een had  
gezonden aan „De Bazuin“, waarvan ik 21 November  
kennis kreeg (zie boven). Ik heb toen mijn bericht in  
„De Reformatie“ opgeschort, om eens af te wachten wat  
er eventueel meer zou komen. Dat was maar goed,  
want ook in „De Heraut“ vond ik Zaterdag j.l. van  
Dr Sietsma een ingezonden stuk, benevens een artikel  
in de Kerkbode van Amsterdam-Zuid. Thans in staat  
zijnde het geheel der stukken te overzien, merk ik het  
volgende op:

\*a. dankbaar noteer ik, dat Dr Sietsma dd. 18 Novem-  
ber aan mij schreef, dat mijn mededeelingen zouden

2) Alsof het lid-zijn eener vereeniging zelf niet „concreet“  
is. K. S.

kunnen worden aangevuld. Dat is wat anders, dan  
bestrijden of corrigeren. Want inderdaad is van wat  
ik gezegd heb, elk woord waar gebleken;

b. daarom is het ook volstrekt overbodig geweest, dat  
ik aan Dr Sietsma van te voren vroeg, hoe de zaken  
stonden. Want ik schreef geen Sietsma-geschiedenis  
doch kerkgeschiedenis. Sommige broeders vergeten dit  
laatste wel eens meer. In dit verband treft het mij dan  
ook, dat Dr Sietsma het zwijgen er toe deed, zoo lang  
ik alleen onder het aspect van de kerkgeschiedenis  
over de bovenbedoelde aangelegenheid schreef, en thans,  
nu ik, op zijn verzoek, de Sietsma-geschiedenis van  
plan was te gaan vertellen, zijn attentie ineens verdeelt  
over vier bladen en zulks, nadat hij eerst de afwikkeling  
aan mij had overgelaten, en voordat hij weten kon, hoe  
ik dat doen zou;

c. er was geen reden, in particuliere correspondentie  
te informeren naar bedoelingen van Dr S. Want van  
N.S.B.-zijde werd van meer dan één kant met zijn naam  
gewerkt; kerkeraden werden met formules, die inder-  
daad als passe-partout dienst deden, bemoeilijkt in hun  
tuchttoefening, en op officieel N.S.B.-papier  
werd eindelijk aan een predikant in functie en in kwali-  
teit die bepaalde passe-partout (die andere ambts-  
dragers reeds eerder tegengekomen waren) ter inzage  
gegeven, onder opmerking, dat Dr Sietsma oordeelde,  
dat kerkeraden onrecht deden aan N.S.B.-ers;

d. de predikant, hierboven bedoeld, was Dr J. G. Feen-  
stra, die mij nog eens bevestigde — wat ik reeds wist  
toen ik de laatste maal schreef — dat Dr Sietsma een  
brief van Dr Feenstra met verzoek om nadere informatie,  
tot op het oogenblik van mijn laatste publicatie, on-  
beantwoord had gelaten. Dit kan ook mij overkomen  
vanwege de drukte. Ik zeg er dus geen kwaad van,  
maar vind het dan ook vreemd, dat thans een opmerking  
gedaan wordt inzake het niet informeren; er was ge-  
informeerd; en zulks — ten overvloede (zie boven);

e. tot nu toe heb ik geen spijt van mijn mededeelin-  
gen. Het blijkt, dat tusschen wat officiële en officieuze  
N.S.B.-ers zeggen, en wat Dr Sietsma zegt, tegenstrijdi-  
heid bestaat. Niemand behoeft mij te vertellen, dat  
N.S.B.-ers onwaarheden zeggen kunnen. Hun krant  
krioelt van de anonieme onwaarheden en van viezen  
laster, ook reeds enkele malen tegenover mij. Maar  
wanneer op officieel briefpapier der N.S.B. door een  
daartoe aangewezen N.S.B.-lichaam de passe-partout-  
formule, die N.S.B.-ers hun kerkeraad voorleggen, wordt  
doorgegeven aan een geref. predikant, dien de N.S.B.(!)  
spreken wil over concrete tuchtgevallen, en alsdan naar  
Dr Sietsma heengezonden wordt; wanneer van meer dan  
één kant, d.w.z. uit meer dan één stad, ambtsdragers  
mij schrijven, dat zij bij de behandeling van N.S.B.-ers  
stuiten op het feit, dat men een verklaring overlegt,  
toegeschreven aan Dr Sietsma, dan is het tijd, publiek  
om opheldering te vragen. Bewust heb ik dit dan ook  
gedaan. Indien de N.S.B.-ers — in verschillende plaat-  
sen, uit welke schriftelijke verklaringen mij toegezon-  
den zijn, zich telkens weer op Dr Sietsma beroepen,  
dan moet, indien zij dit ten onrechte doen, Dr Sietsma  
mij dankbaar zijn, dat aan dit alsdan voortvretende  
kwaad een eind gemaakt is; dan zullen de kerkeraden  
en de ouderlingen voortaan dankbaar kunnen zijn, dat  
zij tot de N.S.B.-ers, die behandeld worden, thans kun-  
nen zeggen: „waarde broeder, inzake Dr Sietsma moet  
U maar eens lezen wat nu in de krant staat“; dan zal  
dat officiële N.S.B.-papier van den N.S.B.-raad tot voor-  
lichting der kerken (met het monogram van Jezus  
Christus, alpha en omega erop!) voortaan niet meer  
gebruikt kunnen worden, om Dr Sietsma's naam te ge-  
bruiken — wat voor hem erg is — of om de kerkeraden  
te bemoeilijken, — wat veel erger is. En wijl het kerk-  
geschiedenis was, die mij interesseerde, daarom heeft  
de publicatie van wat ik wist, en die van a tot z te  
handhaven valt, alleen maar nuttig werk gedaan. Had  
ik gezweigd, hoevelen hadden dan nog meer bezoek  
gehad (dat gebeurt ook!) of zulke brieven gekregen?  
Daar is nu een stokje voor gestoken;

f. dat Dr Sietsma zich ook tot „De Heraut“ gewend  
heeft, en dat deze den moed heeft gehad, zich in deze  
zaak te mengen, bevreemdt mij... bijna. Niet alleen om  
de hierboven vermelde uitspraak van Dr S. inzake „in-  
gezonden stukken“, maar vooral, omdat de redacteur  
van dit blad werkelijk den moed heeft, zich met dit  
geval in te laten, nadat hem herhaalde malen tevergeefs  
onder het oog gebracht is, dat op hem de eenvoudige  
plicht rust, enkele onwaarheden, die hij maanden ge-  
leden omtrent mij publiceerde, terug te nemen, of van  
de tegenspraak melding te doen;

g. in onzen tijd neemt de synthese hand over hand  
toe. Het kerkelijk leven wordt van binnen uit bedreigd.  
En daarom is het goed, wanneer men zich publiek en  
royaal uitspreekt. Dat dit steken-van-een-stokje voor de  
N.S.B.-reclame nu onder de suggestie van enkele recht-  
vaardig-klinkende „Heraut“-zinnetjes wordt aangevoeld  
als een bemoeienis met een persoon — dit orgaan be-  
moeit zich immers wel met de geschiedenis van Dr  
Sietsma, maar had geen woord gezegd over de  
kerk-zaak in dezen — och, zoo iets moet men in  
dezen tijd maar voor lief nemen. „De Heraut“ heeft  
meer dingen, die men voor lief moet nemen;

h. overigens weet ik geen enkelen kerkeraad, die een  
N.S.B.-er onrechtvaardig behandelt. Wat het doopen van  
kinderen betreft: een kerkeraad kan, vóórdat een doop-  
vader den doop vraagt, niets van hem geweten hebben,  
en dan ineens tot de ontdekking komen, dat hij de  
doop-vragen toch niet beantwoorden kan (een N.S.B.-er  
kan dat n.l. niet, als hij heusch wat is, hetzij in de  
kerk, hetzij in de N.S.B.), omdat de doop onderstelt,  
dat hij wel wat is, n.l. belijder, profeet, priester, koning.  
Daarom moet men zich tiemaal bedenken, eer men de  
zaak van het constateeren, dat iemand niet

de doopvragen beantwoorden kan, zoo  
simplistisch voorstelt, als hierboven mij schijnt te ge-  
schieden.

K. SCHILDER.

Tot zoover „De Bazuin“. Men lette op de door  
mij gespatieerde woorden in het „Inge-  
zonden stuk“ van Dr Sietsma.

Naar mijn meening had Dr Sietsma op die bepaalde  
daar vermelde vraag alleen maar „neen“ mo-  
gen antwoorden. Dat hij — blijkens eigen woor-  
den — dat „neen“ niet sprak, bewijst, dat de fout  
niet alleen bij de N.S.B. ligt, dat het publieke schrijven  
noodig was, en dat de „Heraut“-redacteur behalve de ge-  
legenheid om zijn onrecht tegen mij te herstellen ook  
de andere verzuimd heeft, om het kerkrechtelijke inter-  
dict van passe-partout-formules hier te doceeren.

Parafraze Galaten 5:2-6.

De C. Vonk vervolgt zijn parafraze in „Schiedamsch  
Kerkblad“:

Zoo hebt gij dan uit de Schrift geleerd, dat onze  
gerechtigheid voor God niet is uit het vleesch, maar  
uit den Geest, niet uit wat wij doen, maar uit wat  
God doet, niet uit onze „vrome“ zelfwerkzaamheid,  
maar uit geloof, uit vertrouwen op Gods belofte, op  
Gods genade, op Gods testament aan Abraham, op  
Christus.

Laat ik nu tenslotte u nog waarschuwen voor de  
verschrikkelijke gevolgen, indien gij dit onderwijs  
verwerpt.

(2) Zie, ik, Paulus, ik met mijn gezag als Apostel  
des Heeren, spreek het ernstig uit, dat, indien gij  
naast het Evangelie een besnijdenis-evangelie  
aanvaardt en dus uw gerechtigheid stelt in Christus  
+ nog wat van uzelf, gij totaal niets aan Chris-  
tus zult hebben. (3.) Men moge u anders voorhouden,  
doch wat ik altijd predik wensch ik bij dezen wederom  
te verklaren in 't algemeen tegen iederen aanhanger  
van besnijdenis-christendom, n.l. dat hij dan de  
geheele wet zal moeten houden; dat hij dan zijn  
gerechtigheid geheel en al zal moeten verwerven  
door zijn eigen werkzaamheid, namelijk door preciese  
betrachting van de bepalingen der oude bedeeling.  
En is ze niet precies (zie 3:10), zoo zal hij vervloekt  
zijn. (4) Bedenk dat! gij daar, die dan uw ge-  
rechtigheid in eigen wetbetrachting zoekt en Chris-  
tus, nu ja, ter aanvulling neemt. Het zal niet gaan!  
Christus en Zijn genade laten zich niet bij onze  
„verdiensten“ optellen! Wensch gij dat, dan is het  
tusschen Christus en u totaal uit! Dan is 't  
tusschen de genade en u totaal uit! Want het is:  
Christus heelemaal of Christus heelemaal niet! Ge-  
nade geheel en al of in 't geheel niet! (5) Want er is  
een onverzoenlijke tegenstelling tusschen die leugen  
van hen en de waarheid zoals wij (gij en ik) die  
belijden.

Wij immers bouwen niet op vleesch, maar op  
Geest.

Wij immers leven niet uit wat wij doen, maar uit  
vertrouwen op wat God doet; uit geloof.

Wij immers fabricceeren onze gerechtigheid  
zelf niet, maar wij verwachten haar als een  
voorwerp van onze Christelijke hoop; als iets, dat  
God schenkt.

(6) Zóó staat de zaak: IN CHRISTUS ALLES  
OF NIETS. Want zoo wij onze gerechtigheid in  
Christus Jezus zoeken, beteekent het geen streepje  
vóór als men wel, noch een streepje achter als men  
niet besneden is, doch is dit de kwestie, waarom  
't gaat: gelooven we of niet. Is bij ons 't ware gelooven,  
hetwelk zijn werkzaamheid vertoont niet door zelf-  
zuchtige eigengerechtigheidszoekeij, maar door liefde;  
want liefde zoekt geen eigen belang.

Macht en recht in den nationaal-sociali-  
stischen staat.

De heer T. v. Popta schrijft in „IJmuider Kerkbode“:

De N.S.B. ten onzent is een volgeling van Mus-  
solini, van Macchiavelli en van Hegel.

Dat blijkt duidelijk nog uit het volgende in „De  
Victorie“:

„Ook „recht gaat boven macht“ is zoo'n abstractie,  
waarbij recht en macht als tegenstelling van elkaar  
gescheiden worden. In waarheid zijn recht en  
macht ongescheiden zijden van de ééne werkelijk-  
heid: den Staat als den machtigen handhaver van het  
recht. Werkelijk recht toch is werkzaam, zich ver-  
werklijkend recht, welke zelfverwerklijking niet  
gaat zonder de macht om onrecht of verzet tegen het  
recht te herstellen of te breken.

Wezenlijk is, wat zich doet verschijnen en gelden.“  
Dit laatste is echt Hegeliaansch.

De kern van dit stuk zit in de woorden: „Recht en  
macht zijn ongescheiden.“

Als een slaat maar voldoende macht heeft om zich  
te doen gelden, dan is dat meteen recht.

Precies hetzelfde staat in de officiële staatsleer der  
N. S. B.

K. S.

# BOEKBESPREKING

Chr. W. J. Teeuwen. „Wegen Gods in Gerle“. Een bijdrage tot de geschiedenis der Afschei-  
ding op den Noord-Oostelijken Veluwerand.  
J. H. Kok N.V. — Kampen. 1935.

Dit boek komt mooi op tijd. In deze week is de Af-  
scheiding in Gelderland hardacht te Hattum, waarbij  
dan meer bijzonder gelet is op den „Noord-Oostelijken  
Veluwerand“. De Teeuwen heeft in het onderhavige boek  
(190 blz.) op zeer verdienstelijke wijze de geschiedenis  
der Afscheiding beschreven. Natuurlijk krijgt met name  
de figuur van Brummelkamp de volle aandacht. Het